

İSTANBUL BAROSU İNSAN HAKLARI MERKEZİ
TOPLUMSAL OLAYLARA MÜDAHALE VE GÖZALTI TAKİP ALT ÇALIŞMA GRUBU
İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
İNSAN HAKLARI GÖZLEM RAPORU

08.03.2023 Tarihli Gözlemlere Dair:

Kadın Hakları Merkezinin talebi üzerine Merkezimiz Yürütme Kurulu tarafından Merkezimin bu yıl kurulan Toplumsal Olaylar alt çalışma grubuna 8 Martta yaşanabilecek olası yakalama ve gözaltı işlemlerine ilişkin destek çağrısı yapılmıştır. Çağrıya yanıt veren ve gerek gösteri/yürüyüş alanında gerekse emniyetteki gözaltı işlemlerine gözlemci olarak katılabilecek üyelerimiz ile 03.03.2023 tarihinde toplantı gerçekleştirilmiştir.

8 Mart etkinliklerine ilişkin yapılan gözaltı işlemlerine dair ihbar ulaşması üzerine İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi Yürütme Kurulu üyesi Mine Güliz Baykal ve merkez üyeleri saat 21.30 civarında İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne süreci gözlemlemek ve gözlem notlarının tutulması amacıyla gitmiştir. İfade alım işlemlerinin 09.03.2023 tarihi saat 02.00'da başladığı gözlenmiştir. Toplam gözaltı sayısının 28 olduğu bildirilmiştir. Merkez üyeleri tarafından 24 şüphelinin ifadesi sırasında gözlemlerde bulunulmuştur. Görüşme yapılan şüphelilerin tamamı ters kelepçe uygulanarak gözaltına alındıklarını beyan etmişlerdir. Gözlem sırasında bileklerinde beyanları ile uyumlu izler olduğu tespit edilmiştir.

Gözaltına alınan 2 kişi ile gözlem amaçlı doğrudan görüşme sağlanmış, 9 (dokuz) kişinin ise avukat görüşü ve ifade alımı sonrasında müdafileri ile görüşme sağlanmıştır. Yakalama anından itibaren yaşandığı iddia edilen veya belirtilen hak ihlalleri kayıt altına alınmıştır. Beyanlar doğrultusunda kayıt altına alınan tespitler aşağıdaki gibidir;

9 (dokuz) şüphelinin yakalama sırasında kolluk personeli tarafından darp edildiği iddiası mevcuttur. 4 (dört) şüphelinin boğaz bölgesinde darp ile uyumlu iz gördüklerine dair müdafilerin beyanları kayıt altına alınmıştır.

3 (üç) şüphelinin yakalama sırasında genital bölgesine darbe aldığı, 1 (bir) şüphelinin kaba üst araması sırasında cinsel tacize uğradığı müdafileri tarafından beyan edilmiştir.

1 (bir) şüpheli kendisi ile yapılan görüşme sırasında, gözaltı aracı içerisinde kolluk personeli tarafından darp edildiğini beyan etmiştir.

3 (üç) şüphelinin gözaltı aracı içerisinde kolluk personeli tarafından tehdit ve hakarete maruz bırakıldığı müdafileri tarafından beyan edilmiştir. Kendisiyle bizzat görüşme yapılan bir şüpheli de tehdit edildiğini ve tuvalet ihtiyacını karşılamak istediğinde kendisine izin verilmediğini beyan etmiştir.

01.05.2023 Tarihli Gözleme Dair:

1.05.2023 tarihinde İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkez Yürütme Kurulu üyeleri Av. Gülşen Başarır, Av. Furkan Ökse, Av. Ayşegül Kamalı, Av. Cansu Şekerci ve Av. Mine Güliz Baykal ile Merkez üyeleri, Maltepe etkinlik alanında ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde gözlemci olarak

bulunmuş olup, şikayet konusu hak ihlali iddiaları tutanak altına alınmış ve fotoğraflanmıştır. Aşağıdaki özet veriler, işbu tutanak ve görsellere dayanarak hazırlanmıştır.

1 Mayıs etkinliklerine ilişkin yapılan gözaltı işlemlerine dair ihbar ulaşması üzerine İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi, saat 11.30'da İstanbul Emniyet Müdürlüğüne gözlem notlarının tutulması amacıyla gitmiştir. İfade alım işlemlerinin 01.05.2023 tarihi saat 16.30'da başladığı, 02.05.2023 saat 04.00 civarında sona ermiştir. Toplam gözaltı sayısının 201 olduğu bildirilmiştir. Merkez üyelerimiz tarafından 104 şüphelinin ifadesi sırasında gözlemlerde bulunulmuştur. Görüşme yapılan şüphelilerin tamamı ters kelepçe uygulanarak gözaltına alındıklarını beyan etmişlerdir. Gözlem sırasında bileklerinde beyanları ile uyumlu izler olduğu tespit edilmiştir. Şüphelilerin tamamı, ifade alımı için gözaltı sevk aracından çıkarıldığı ana kadar müdafileri ile görüşmelerine izin verilmediğini beyan etmiştir.

Şüphelilerin yakalama anından itibaren yaşadıklarını beyan ettikleri hak ihlalleri kayıt altına alınmıştır. Beyanlar doğrultusunda kayıt altına alınan tespitler aşağıdaki gibidir;

64 (altmış dört) şüpheli yakalama sırasında kolluk personeli tarafından darp edildiğini beyan etmiştir. Şüphelilerin beyanları ile uyumlu görülen izler tutanaklar ile kayıt altına alınmıştır.

10 (on) şüpheli gözaltına alındıktan sonra, emniyet müdürlüğüne getirilmek üzere bindirildiği gözaltı sevk aracı içerisinde kolluk personeli tarafından darp edildiğini beyan etmiştir.

18 (on sekiz) şüpheli kolluk personeli tarafından hakarete uğradığını beyan etmiştir.

8 (sekiz) şüpheli, gözaltında tutulduğu süreçte tuvalet ihtiyacını gidermek istediğinde kendisine kolluk personeli tarafından izin verilmediğini beyan etmiştir.

80 (seksen) şüpheli gözaltı aracında 9 saatten uzun süre gözaltı sevk aracında aç ve susuz bekletildiğini beyan etmiştir.

4 (dört) şüpheli, yakalama sırasında doğrudan yüzüne biber gazı sıkıldığını beyan etmiştir.

1 (bir) şüpheli kendisi ile yapılan görüşme sırasında, ayakkabılarının yakalama sırasında ayağından çıktığını ve yakalama işlemini yapan kolluk personelinin ayakkabılarını giymesine izin vermediğini beyan etmiştir. İfade işlemi sırasında ayakkabılarının olmadığı gözlemciler tarafından görülmüştür.

Yukarıdaki sayısal veriler Merkezimize ulaşan ve İHM adına gözlemci olarak bulunan üyelerimizin, şüphelilerin beyanları doğrultusunda tutmuş oldukları gözlem tutanaklarına dayanarak oluşturulmuştur. İşbu rapor, şüpheliler, müdafileri ve gözlemci üyelerimiz tarafından tutulmuş tutanak verileri ile tespit edilen ihlallerin sayısallaştırılması vasıtasıyla kamuoyunu bilgilendirme amacıyla oluşturulmuştur. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Gösteri yürüyüşü katılımcıları tarafından yakınılan şikayetlerin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11., Anayasanın 34. maddesinde düzenlenen "Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı" ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3.maddesi, Anayasanın 17. maddesinde düzenlenen "işkence, eziyet, aşağılayıcı ve kötü muamele yasağı"nın ihlalinin teşkil edebilecek nitelikte olabileceği değerlendirilmektedir.